

DONALD TRUMP ÉS A TWITTER

Tóth Tamás

toti088@gmail.com

Peter Osborne – Tom Roberts: *How Trump Thinks – His Tweets and the Birth of a New Political Language*. Head of Zeus, London, 2017.

A 2016-os esztendő egyik legmeglepőbb és legtöbbet vitatott eseményének Donald Trump győzelme számított az Egyesült Államok elnökségeért folyó küzdelemben. A republikánus vetélytársaival, majd később a Hillary Clintonnal folytatott kampányküzdelmek során Trump naponta üzent a nagyvilágnak az egyik legnépszerűbb közösségi oldalon, a Twitteren keresztül.

Peter Osborne és Tom Roberts¹ arra vállalkozott a „How Trump Thinks – His Tweets and the Birth of a New Political Language” című kötetben, hogy megértik a világ egyik legbefolyásosabb emberének kommunikációs stratégiáját az általa létrehozott Twitter-bejegyzéseken keresztül. A szerzők által választott téma azért időszerű, mert Donald Trump szélsőséges retorikája egyszerre forgatta fel a politikát, a médiát és a közbeszédet. Az Egyesült Államok regnáló elnökének tweetjei nem kizárólag az őt követő 45 millió felhasználóhoz jutnak el, hiszen a sajtó – többek között a BBC, a CNN és az MSNBC – is rendszeresen idéz a friss bejegyzésekből, aminek köszönhetően még nagyobb tömegek értesülnek Trump üzeneteiről.

A kötet „Introduction” című szakasza egyfajta elméleti keret, mely történelmi aspektusból vizsgálja a Trumphoz hasonló, populista kommunikációt alkalmazó politikusok megnyilvánulásait. A szerzők rávilágítanak arra, hogy Trump több – legyen az valós vagy fiktív – populista államférfitől vett át különböző frázisokat, annak érdekében, hogy a lehető legszélesebb rétegeket érje el üzeneteivel. A Richard Nixontól származtatott „silent majority” kifejezés többször megjelent Trump tweetjeiben, amivel arra utalt, hogy a politikusok által egykoron megvezetett néma tömegek végre a szavazás erejével kerekedhetnek felül a képmutató honatyákon. Érdekesség, de mindenképpen említésre méltó, hogy Trump egy kitalált karakter, a Sinclair Lewis által írt *It Can't Happen Here* című regény populista főszereplője, Buzz Whip szenátor „Forgotten Men” kifejezését is több ízben alkalmazta, ráadásul nem is akármilyen pillanatokban; egyszer a választási győzelem utáni hajnalon, majd pedig a beiktatását követően szólította meg a fenti szófordulattal a feledésbe merült tömegeket.

¹ Peter Osborne korábban a *Spectator* magazin politikai rovatának szerkesztőjeként, majd a *Daily Telegraph* tudósítójaként tevékenykedett, napjainkban pedig a Daily Mail újságírója. Osborne eddigi munkássága során – a teljesség igénye nélkül – az alábbi köteteken dolgozott íróként, illetve társszerzőként: *The Rise of Political Lying*, *The Triumph of the Political Class*, *Wounded Tiger* és *A Dangerous Delusion*. Tom Roberts eddigi munkássága – a nyilvános források alapján – ismeretlen.

Osborne és Roberts a kötet bevezetésében kiemelik, hogy először Franklin D. Roosevelt, majd őt követően Ronald Reagan helyezte nagy hangsúlyt arra, hogy hetente rádión keresztül üzenjen a hallgatóságnak. Példájukat számos elnök – többek között Bill Clinton, George W. Bush és Barack Obama – is követte, és természetesen Trump sem maradhatott ki a sorból. A „Weekly Address” fórum ugyan hetente biztosít lehetőséget a közönségnek arra, hogy hallják az Egyesült Államok elnökét, ám Trump naponta ír és továbbít üzeneteket a világ felé. A kötet bevezető szakasza nem ad magyarázatot, és nem is keres választ arra, hogy miért alkalmaz szélsőséges kommunikációt az üzletemberből elnökjelöltté, majd az USA vezetőjévé váló Trump. Egy kötet bevezetőjétől ez nem is lehet reális elvárás, ám a későbbiekben az „elemzés”-sel foglalkozó fejezetekből is hiányzik a szerzők részéről a populista politikai kommunikáció elméleteihez fűződő vizsgálódás és értelmezés.

A szerzők a bevezető szakasz után következő tárgyalásban kronológiai sorrendben gyűjtötték össze az általuk legfontosabbnak ítélt tweeteket, évek szerint bontották szét azokat, majd némely bejegyzésekhez kommentárokat írtak, melyek az alábbi kérdésekre fókuszáltak: mi a kapcsolat a Trumphoz köthető twitteres bejegyzések és a világban zajló események között? Mi volt a kiváltó oka az egyes tweeteknek? Hogyan reagáltak a bejegyzésekre a közszereplők? Mit váltottak ki Trump üzenetei a vele szakmai kapcsolatban lévő személyekben? Minél közelebb kerülünk a kampányidőszakhoz (ebben az értelemben datáljuk a kiindulópontot 2015 nyarára, amikor Trump bejelentette, hogy harcba száll az elnökségért), annál több és hosszabb kommentárokat írnak a szerzők a tweetekről. Az alkotók minden egyes bejegyzés mellett percre pontosan feltüntették a megjelenési dátumokat, kihangsúlyozva ezzel Trump elsőre hektikusnak tűnő, de valójában nagyon is tudatos twitteres attitűdjét; mindegy, hogy hajnali négy vagy éppen délután hat óra volt, a kötetben górcső alá vett személy szinte bármelyik pillanatban hangot adott véleményének vagy döntéseinek. Trump furcsa, már-már kiszámíthatatlan magatartása a Twitteren nem kizárólag az Egyesült Államok elnökének személyétől, hanem a világban zajló eseményektől is függött. Trump rendkívül gyorsan reagált a történésekre – ami például jellemzően nem volt igaz egyik legfőbb politikai ellenlábására, Hillary Clintonra –, és szinte azonnal közvetítette (ahogy ezt szó szerint tette Mitt Romney és Barack Obama 2012-es elnöki vitájánál) és véleményezte az eseményeket.

Trump 2009-ben csatlakozott a Twitterhez – mindössze három évvel annak megalapítása után – egy marketinges szakember, Peter Costanzo tanácsára, aki felhívta az üzletember figyelmét arra, hogy a közösségi média segítségével könnyebben értékesítheti *Think like a Champion: An Informal Education in Business and Life* című könyvét. Trump elfogadta Costanzo javaslatát, és a Twitterhez csatlakozásától számított első két évben – a szerzők véleménye szerint – inkább marketingeszközként tekintett a közösségi oldalra, mint egy politikai szócsőre, mivel ebben az időszakban szinte naponta reklámozta saját termékeit és műsorait az egyes bejegyzésekben.

Az alkotók kiemelték, hogy 2011-ben komoly fordulatot vett Trump twitteres kommunikációja, aki a 2012-es amerikai elnökválasztás kampányidőszakában egyre sűrűbben méltatta a republikánus jelöltként kandidáló Mitt Romneyt, és ezzel paralel módon kritizálni kezdte a hivatalban lévő Barack Obamát. A szerzők megállapításai szerint a 2012-es esztendő végén újabb módosulás volt észlelhető Trump közösségi kommunikációjában, mivel Romney választási vereségét követően az üzletember eltávolodott a republikánus politikusoktól. Korábban Trump nyíltan támogatta a konzervatív jelölteket a liberális szemléletű politikusokkal szemben, ám Obama második győzelme után nemes egyszerűséggel dilettánsnak titulálta a teljes ellenzéket, akikkel szembeni alternatívaként önmagát jelölte meg. Ebben az időben kezdte Trump rendszeresen alkalmazni kiaknázó stílusát, amely által nagy társadalmi csoportokat (nők, muszlimok, demokrata szimpatizánsok stb.) vagy éppen konkrét személyeket (Hillary Clinton, Barack Obama, Ted Cruz, Arnold Schwarzenegger stb.) vett célkeresztbe sértő, kirekesztő és hazug üzeneteivel. A kötetben a 2012-es évtől kezdve – valószínűleg a Trump

közösségi retorikájának megváltozásának, illetve a jelenhez való közeledés hatására – egyre több hosszabb vagy rövidebb megjegyzést fűztek a szerzők Trump kommentjeihez, amelyekben az alkotók a twitteres bejegyzések *valóságtartalmát*, valamint a tweeteket kiváltó okokat igyekeztek feltárni. Az írók az eredeti cél(ok), azaz Trump gondolkodásának vagy kommunikációjának megértése helyett inkább arra fektették a hangsúlyt, hogy bemutassák az általuk kiválasztott tweetek és a valóság közti ellentmondásokat. A szerzők nem az elemzésre, az ok-okozati összefüggésekre koncentráltak, sokkal inkább görbe tükröt tartottak az Egyesült Államok 45. elnöke elé, szembesítve őt az általa megfogalmazott hazugságokkal vagy részigazságokkal. Osborne és Roberts közel sem objektív perspektívából figyelték meg az elemzett személyt, egyszer finom humorral, másszor pikírt stílusban írtak Trumpról.

A kötet a Trump-féle tweetek és a hozzájuk kapcsolódó események, valamint a bejegyzésekben lévő hazugságok bemutatása mellett abban is kiváló, ahogyan bemutatja az USA vezetőjét segítő szakmai stábot. Osborne és Roberts pontosan veszi sorra a Trump körül dolgozó személyek státuszát és beosztását; a szerzők által összegyűjtött információk által akár egy részletes ágrajz is készíthető lenne a tanácsadókról.

A *How Trump Thinks – His Tweets and the Birth of a New Political Language* című olvasmány szerzői napjaink egyik legérdekesebb témáját és elemzési lehetőségét jelölték ki, mégsem éltek a lehetőséggel, hogy megpróbálják teljesíteni e nemes feladatot. Az egyébként könnyen értelmezhető angolsággal megírt kötet alcíme is részben félrevezető – és erre mindenképpen érdemes felhívni az olvasó figyelmét –, hiszen a populista kommunikáció, ahogy a kötetben is elhangzik, nem új keletű jelenség, a politikai indíttatású twitteres bejegyzések pedig már a 2011-es esztendő² előtt is léteztek. Az újdonság a fent említett *eszközök együttes alkalmazásában rejlik*, mivel Trump és a mellette tevékenykedő tanácsadók a közösségi háló sajátos tulajdonságai és a kiaknázó, populista retorika összegyúrása által egy *hibrid eszközt* hoztak létre, amivel sikerre vitték a korábban esélytelennek tartott jelölt kampányát. A problémafelvetés tehát megtörtént a kötetben, már csak az elemzés és a konklúzió várat magára.

² Abban az időben, amikor a politika bekerült Trump fókuszpontjába és twitteres retorikájába.